

**PM Rotel IX (Dnr KS 2020/916)**

## **Ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel**

Remiss från Kemikalieinspektionen

Remisstid den 7 oktober 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

**Föredragande borgarrådet Katarina Luhr** anför följande.

### Ärendet

Kemikalieinspektionen har tagit fram ett förslag till ändringar av Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel. Förslaget innebär ändrade kriterier för att inordna växtskyddsmedel till behörighetsklasser samt ett förslag på undantag för vissa verksamma ämnen från det av regeringen föreslagna förbudet i 2. kap 37§ 2-6 bekämpningsmedelsförordningen att använda växtskyddsmedel inom vissa områden.

Av 2 kap. 8 § bekämpningsmedelsförordningen framgår att när kemikalieinspektionen godkänner ett växtskyddsmedel ska myndigheten bedöma medlets hälso- och miljörisker med hänsyn till användningsområde och inordna det till en behörighetsklass. Om användandet av ett växtskyddsmedel medför risker eller att det av andra skäl behövs särskild kunskap för att hantera medlet på ett säkert sätt så ska det placeras i klass 1 eller 2. Övriga växtskyddsmedel placeras i klass 3.

Förslaget innebär att ett förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden samt ett bemyndigande för Kemikalieinspektionen att föreskriva om undantag från förbudet verksamma ämnen i växtskyddsmedel som bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljö.

Enligt förslaget ska ändringarna leda till att reglerna blir mer samstämmiga, förutsägbara samt enklare att tillämpa. Förslaget bör därigenom underlätta tillsynen för ansvariga myndigheter samt minska administrativa kostnader för företag och myndigheter.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Kemikalieinspektionen har remitterat förslaget till bland annat till Stockholms stad för besvarande.

### Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, och Stockholms Stadshus AB.

På grund av den korta remisstiden har kyrkogårdsförvaltningen, miljöförvaltningen, trafikkontoret svarat på remissen med konstorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har avstått från att besvara remissen. Skärholmens stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

*Stadsledningskontoret* ser positivt på förslaget, som bland annat kan underlätta tillsynen för ansvariga myndigheter. Därutöver anser kontoret att förslaget kan kompletteras med en konsekvensanalys för att tydliggöra de ekonomiska konsekvenserna.

*Kyrkogårdsförvaltningen* anser att förslaget är väl motiverad och har inga synpunkter på ändringar.

*Miljöförvaltningen* är positiv till de föreslagna ändringarna och anser att de ligger väl i linje med stadens arbete för en giftfri miljö. Förvaltningen anser att det informationsbehov som kommer att uppstå till följd av de nya reglerna bör tillgodoses av Kemikalieinspektionen.

*Trafikkontoret* har inga synpunkter på förslaget.

*Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd* anser att det är positivt att användningen av bekämpningsmedel begränsas i större utsträckning än idag. Dock anser förvaltningen att det att staden även fortsättningsvis bör få undantag från reglerna om bekämpningsmedel på parkmark för att kunna bekämpa de invasiva arter som annars kan få stor negativ effekt på den biologiska mångfalden.

*Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd* är positiv till de föreslagna ändringarna med syfte att förebygga hälsorisker och skydda miljön, och lyfter behovet av informationsinsatser för att sprida kunskap om att växtskyddsmedel inte längre tillåts.

## Mina synpunkter

På ett halvsekel har den årliga kemikalieanvändningen i världen ökat med 4 000 procent och i Sverige ökade omsättningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier med 4 procent mellan 2008 och 2016. Alla kemikalier är inte farliga men många kan påverka människors hälsa negativt, samtidigt som även djur och natur och hela ekosystem kan påverkas av en ökad kemikaliebelastning.

Därför är även frågan om kemiska bekämpningsmedel viktig. Historiskt sett har de utvecklats för att effektivisera jordbruksproduktionen, men många har visat sig påverka miljön och bland annat leda till minskad biologisk mångfald i odlingslandskapen. Vissa medel sprider sig också vidare i ekosystemen och kan genom resthalter i livsmedel och vatten även innebära risker för hälsan, i synnerhet för riskgrupper såsom barn och unga.

Därför ser jag positivt på Kemikalieinspektionens förslag till ändringar i föreskrifter om bekämpningsmedel, som ger ökade möjligheter att förbygga hälsorisker och skydda miljön. Jag anser att ändringarna ligger väl i linje med Stockholms ambitiösa kemikaliearbete, där vi, sedan flera år tillbaka, prioriterat att minska mängden skadliga kemikalier i stadens organisation och i synnerhet i barn och ungas närmiljö.

Eftersom ändringarna kommer att påverka enskilda stockholmare och verksamheter i bland annat koloniträdgårdar kommer det att generera ett informationsbehov som jag anser bör tillgodoses centralt ifrån av Kemikalieinspektionen.

I övrigt hänvisar jag till stadens interna remissinstansers remissvar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 30 september 2020

KATARINA LUHR

#### Bilagor

1. Rapport *Begränsning av icke yrkesmässig användning av kemiska växtskyddsmedel i Sverige*
2. Remissen *Förslag till ändringar i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel*

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

## Remissammanställning

### Ärendet

Kemikalieinspektionen har tagit fram ett förslag till ändringar av Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel. Förslaget innebär ändrade kriterier för att inordna växtskyddsmedel till behörighetsklasser samt ett förslag på undantag för vissa verksamma ämnen från det av regeringen föreslagna förbuden i 2. kap 37§ 2-6 bekämpningsmedelsförordningen att använda växtskyddsmedel inom vissa områden.

Av 2 kap. 8 § bekämpningsmedelsförordningen framgår att när kemikalieinspektionen godkänner ett växtskyddsmedel ska myndigheten bedöma medlets hälso- och miljörisker med hänsyn till användningsområde och inordna det till en behörighetsklass. Om användandet av ett växtskyddsmedel medför risker eller att det av andra skäl behövs särskild kunskap för att hantera medlet på ett säkert sätt så ska det placeras i klass 1 eller 2. Övriga växtskyddsmedel placeras i klass 3.

Förslaget innebär att ett förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden samt ett bemyndigande för Kemikalieinspektionen att föreskriva om undantag från förbuden verksamma ämnen i växtskyddsmedel som bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljö.

Enligt förslaget ska ändringarna leda till att reglerna blir mer samstämmiga, förutsägbara samt enklare att tillämpa. Förslaget bör därigenom underlätta tillsynen för ansvariga myndigheter samt minska administrativa kostnader för företag och myndigheter.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Kemikalieinspektionen har remitterat förslag till ändring i Kemikalieinspektionen föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel bland annat till Stockholms stad för besvarande.

### Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, och Stockholms Stadshus AB. På grund av den korta remisstiden har kyrkogårdsförvaltningen, miljöförvaltningen, trafikkontoret svarat på remissen med konstorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har avstått från att besvara remissen. Skärholmens stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

### Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att gifterna i stockholmarnas vardag ska fasas ut med målet om ett giftfritt Stockholm 2030. Det handlar om åtgärder som fasar ut farliga kemiska ämnen i stadens verksamheter samt påverkan på andra aktörer att arbeta i samma riktning.

Stadsledningskontoret ser positivt på att åtgärder vidtas för att minska riskerna i samband med den privata användningen av växtskyddsmedel. Det är även positivt att förslaget kan underlätta tillsyn för ansvariga myndigheter, förenkla och göra regeltillämpningen mer förutsägbar samt minska administrativa kostnader för företag och myndigheter. Stadsledningskontoret konstaterar att förändringar som kommer av förslaget inte bedöms medföra någon kostnadsökning för staden. Förslaget kan dock kompletteras med en konsekvensanalys för att tydliggöra de ekonomiska konsekvenserna.

## **Kyrkogårdsförvaltningen**

**Kyrkogårdsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads kyrkogårdsförvaltning förvaltar sammanlagt 235 hektar fördelat på stadens 11 begravningsplatser. Begravningsplatserna har höga kultur- och naturvärden och ska vara välskötta och miljömässigt hållbara.

Begravningsverksamheten präglas av hög medvetenhet kring aspekter som kan påverka miljön och det pågår ett strukturerat miljöarbete avseende utsläpp, resursförbrukning och vård- och utveckling av biologiska värden.

Kyrkogårdsförvaltningen anser att "Ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel" är väl motiverad och har inga synpunkter på ändringar.

## **Miljöförvaltningen**

**Miljöförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna ändringarna med syfte att förbygga hälsorisker och skydda miljön och de ligger väl i linje med stadens arbete för en giftfri miljö.

Inom staden påverkas ett antal verksamheter, kanske främst park -och gatuunderhåll (i den mån bekämpningsmedel använts) samt de koloniträdgårdar som finns ute i stadsdelarna. För samtliga verksamheter som berörs bedömer förvaltningen att det kommer att finnas ett informationsbehov kring de nya reglerna. Behovet av att informera allmänheten får man dock utgå från att det sköts från central (KemI) nivå – den främsta förändringen för privatpersoner är dock att de nya reglerna gör vissa tidigare använda medel otillgängliga.

## **Trafikkontoret**

**Trafikkontorets** tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret utför idag endast mekanisk bekämpning vid ogrärensning och bekämpning av invasiva växtarter. De förändringar som föreslås göras i föreskrifterna för bekämpningsmedel rör endast icke yrkesmässiga såsom privatträdgårdar och kolonilotter. Trafikkontoret har inte några synpunkter på förslaget eller kan se några konsekvenser för dess verksamhet.

## **Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd**

**Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

**Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är positivt att användningen av bekämpningsmedel begränsas i större utsträckning än idag, vilket ligger i linje med målen om ökad biologisk mångfald och giftfri miljö i Stockholms stads miljöprogram. De delar av förslaget som berör stadsdelsnämnden gäller skötsel av parker och lekplatser, samt förskolegårdar. Inom parkskötseln förekommer inte någon användning av bekämpningsmedel. All ogräsbekämpning sker mekaniskt. På förskolegårdar används inte heller några bekämpningsmedel.

Enda undantaget gällande användning av växtskyddsmedel inom Stockholms parkskötsel är bekämpningen av invasiva arter såsom jätteloka. Detta sköts dock inte av stadsdelsförvaltningen utan av trafikkontoret, även på parkmark. Förvaltningen anser att det är viktigt att Stockholms stad även fortsättningsvis får undantag från reglerna om bekämpningsmedel på parkmark för att kunna bekämpa de invasiva arter som annars skulle kunna få stor negativ effekt på den biologiska mångfalden i stadens parker och naturområden.

Åtminstone till dess att en annan, miljövänlig men lika effektiv metod, finns på marknaden. Förvaltningen har ingen synpunkt på huruvida det ska vara ett totalförbud eller inte för privatpersoner att använda bekämpningsmedel i egna trädgårdar. Men Kemikalieinspektionen har ett viktigt argument mot ett totalförbud, och det är att när vissa preparat med låg risk är tillåtna så minskar det risken för handel med olagliga preparat.

## **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

**Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

**Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 28 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna ändringarna med syfte att förebygga hälsorisker och skydda miljön. Inom stadsdelsnämndens ansvarsområden berörs framförallt parkskötsel och koloniträdgårdar av förändringarna.

Skötsel av stadsdelsområdets parkmiljöer utförs av en entreprenör enligt avtal.

Förvaltningen har i avtalet med driftentreprenören angett att varor och material som används inte får innehålla ämnen som framgår av Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas.

Avtalet fastslår även att dessa ämnen ska leva upp till kriterierna i Kemikalieinspektionens prioriteringsguide, PRIO. Till exempel förespråkar driftavtalet manuell och mekanisk ogräsbekämpning.

Om entreprenören vill använda termisk ogräsbekämpning bestående av exempelvis gasol, ska beställaren godkänna det. Staden arrenderar ut mark till koloniföreningar i stadsdelsområdet. Det finns åtta koloniområden inom stadsdelsområdet och de drivs av fristående föreningar. Koloniföreningarna förbinder sig genom arrendeavtal att bland annat sköta renhållning och underhåll av byggnader, inhägnad, gångvägar inom koloniområdet samt att följa miljö- och hälsoskyddsnämndens utfärdade bestämmelser. Vid antagandet av ändringar i Kemikalieinspektionens föreskrifter bedömer förvaltningen att det föreligger

behov för stadsövergripande informationsinsatser för att sprida kunskap om att växtskyddsmedel inte längre tillåts. Kunskapsspridning är av särskild vikt för hantering av koloniträdgårdar.